

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/181/2004

WZROST POPARCIA DLA CZŁONKOSTWA W UE I PRZYJĘCIA EUROPEJSKIEJ KONSTYTUCJI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

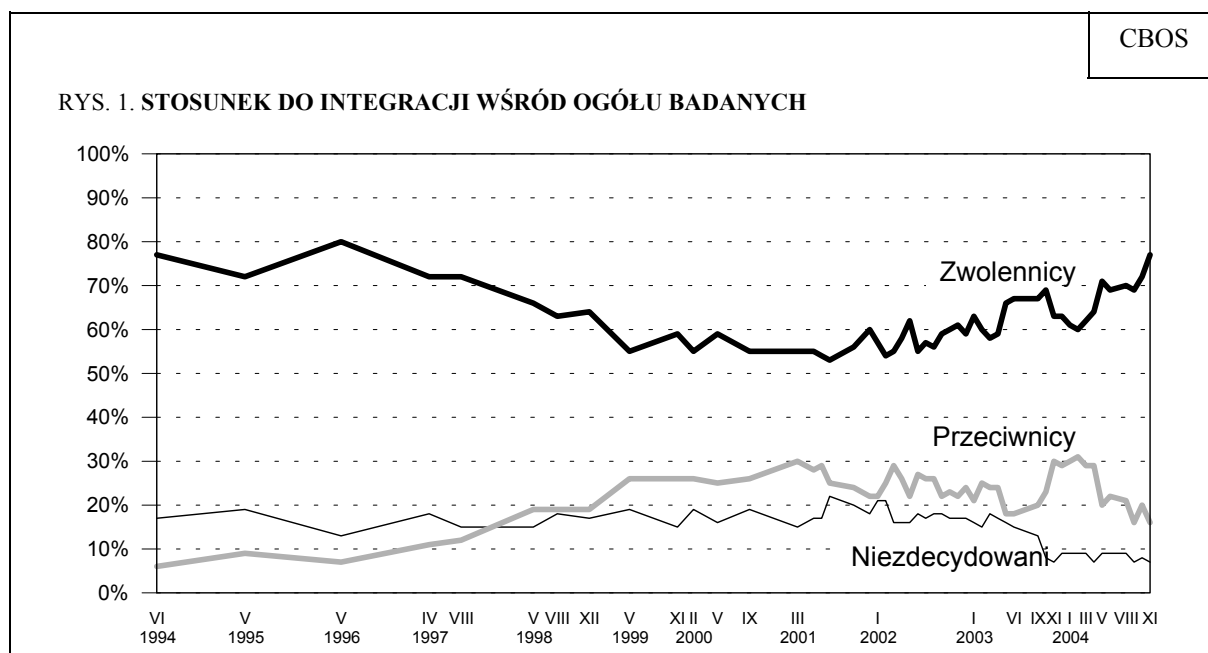
Od maja br., czyli od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, utrzymuje się duże społeczne poparcie dla członkostwa naszego kraju w tej organizacji. W listopadzie¹ liczba zwolenników integracji jeszcze się zwiększyła, osiągając wielkość nienotowaną od lat. Obecnie ponad trzy czwarte Polaków (77%, o 5 punktów więcej niż w październiku) popiera członkostwo Polski w UE, a co szósty (16%, o 4 punkty mniej niż przed miesiącem) jest przeciwnego zdania. Liczba zwolenników integracji jest obecnie najwyższa od maja 1996 roku, kiedy to sięgała 80%, natomiast liczba przeciwników jest najniższa od sierpnia 1997 roku - wówczas ideę tę odrzucało tylko 12% Polaków.

Tabela 1

Stosunek do integracji wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	2003										2004									
	II	III	IV	V	VI	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VIII	IX	X	XI	
	w procentach																			
Zwolennicy	60	58	59	66	67	67	69	63	63	61	60	62	64	71	69	70	69	72	77	
Przeciwnicy	25	24	24	18	18	20	23	30	29	30	31	29	29	20	22	21	21	20	16	
Niezdecydowani	15	18	17	16	15	13*	8	7	9	9	9	9	7	9	9	9	10	8	7	

* Łącznie z tymi, którym „jest to obojętne”

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (174) przeprowadzono w dniach 5-8 listopada 2004 roku na liczącej 988 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Odnotowany w listopadzie wzrost społecznego poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej będzie zapewne łączony z rozpoczęciem wypłacania rolnikom dopłat bezpośrednich do gruntów rolnych i ze zwiększeniem się aprobaty integracji w tej grupie społecznej. Jednak z analiz społeczno-demograficznego zróżnicowania stosunku do członkostwa Polski w Unii Europejskiej, prowadzonych w ostatnich miesiącach, wynika, że efekt wzrostu poparcia dla integracji wśród rolników, związanego z oczekiwanymi dopłatami, zadziałał już wcześniej. W czerwcu tego roku, a więc miesiąc po wejściu Polski do Unii Europejskiej, poparcie dla integracji w tej grupie społecznej wyraźnie się zwiększyło (z 42% w maju do 68% w czerwcu). Wyniki kolejnych badań potwierdziły wzrost akceptacji członkostwa Polski w Unii Europejskiej wśród rolników - każdorazowo około dwóch trzecich badanych z tej grupy deklarowało się jako jego zwolennicy. W listopadzie poziom poparcia dla integracji w tej grupie jest zbliżony do notowanego w poprzednich miesiącach (63%). Wydaje się zatem, że obecny wzrost akceptacji członkostwa Polski w UE należy tłumaczyć nie tyle zwiększeniem się poparcia dla integracji wśród rolników, ile jego umocnieniem w innych grupach społecznych, które w coraz większym stopniu dostrzegają, a zapewne także odczuwają pozytywne skutki przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej.

Czynnikiem w największym stopniu różnicującym stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej pozostaje wykształcenie. Im jest ono wyższe, tym większe poparcie dla integracji - aprobuje ją 62% badanych z wykształceniem podstawowym, 75% z zasadniczym zawodowym, 87% ze średnim i 92% osób legitymujących się wyższym wykształceniem.

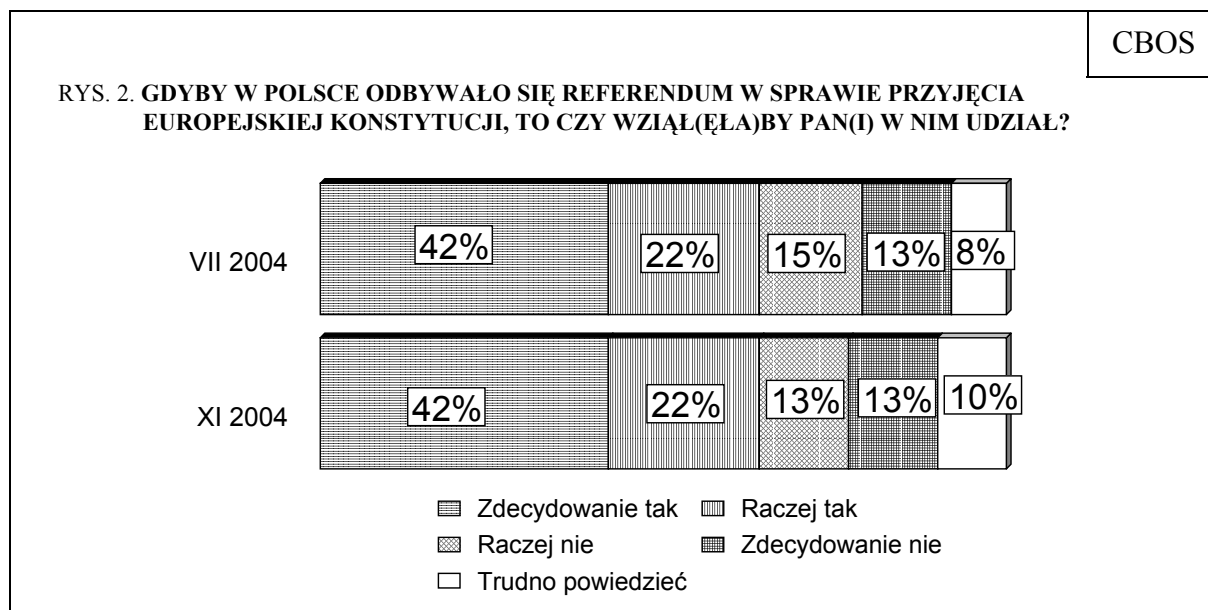
Aprobata członkostwa Polski w Unii Europejskiej przeważa wśród sympatyków wszystkich najważniejszych obecnie partii politycznych. Popiera je nie tylko zdecydowana większość od lat jednoznacznie pronijnych zwolenników takich partii jak PO czy SLD, ale także wyraźna większość potencjalnych wyborców Samoobrony, którzy przed rozszerzeniem Unii byli w tej sprawie podzieleni. Nie widać natomiast wyraźnych oznak zmiany opinii w tej kwestii wśród sympatyków LPR. Mimo iż także wśród nich przeważają zwolennicy integracji, odsetek jej przeciwników w elektoracie tego ugrupowania jest zdecydowanie wyższy niż wśród sympatyków pozostałych ugrupowań.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
SdPI	100	0	0
PO	98	2	0
SLD	94	3	3
PiS	88	10	2
PSL	85	12	3
Samoobrona	76	19	5
LPR	51	43	6

POPARCIE DLA PRZYJĘCIA KONSTYTUCJI EUROPEJSKIEJ

Przedstawiciele rządów państw Unii Europejskiej podpisali 29 października w Rzymie traktat konstytucyjny. O jego przyjęciu bądź odrzuceniu przez Polskę zdecyduje najprawdopodobniej wynik referendum w tej sprawie. Udział w ewentualnym głosowaniu dotyczącym przyjęcia Traktatu Konstytucyjnego Unii Europejskiej zapowiada obecnie, tak samo jak w lipcu tego roku, blisko dwie trzecie Polaków (64%). Jednak pewnych swojego uczestnictwa w referendum jest tylko niewiele ponad dwie piąte badanych (42%).

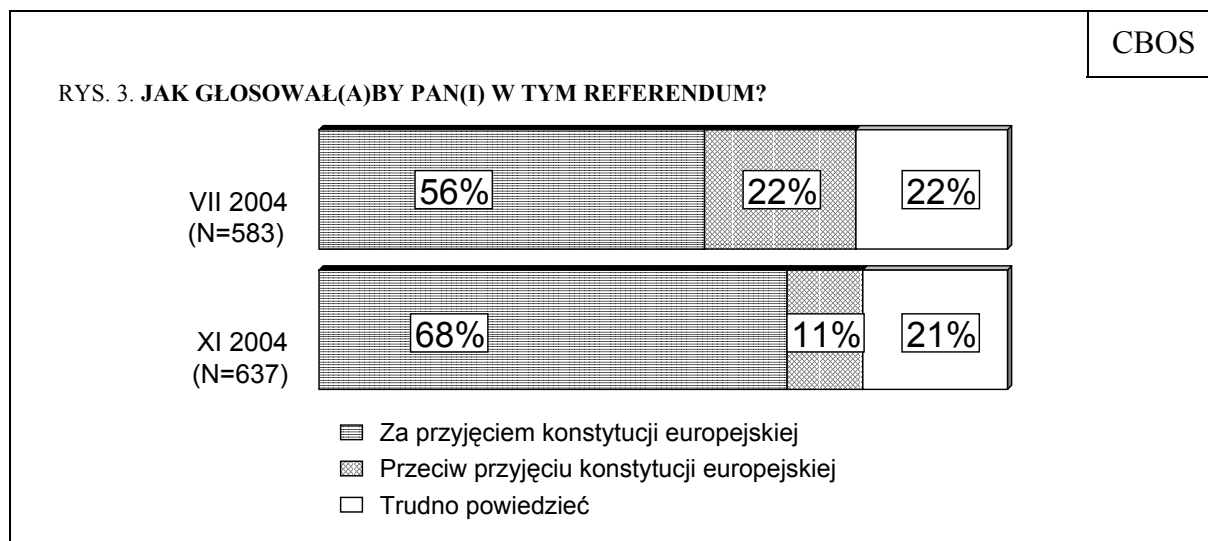

Swój udział w referendum częściej niż przeciętnie zapowiadają respondenci w średnim wieku, mający od 35 do 44 lat (78%), badani z wykształceniem średnim (73%) i - przede wszystkim - wyższym (91%) oraz osoby stosunkowo dobrze sytuowane, o średnich miesięcznych dochodach *per capita* w rodzinie powyżej 1200 zł (87%). W grupach społeczno-zawodowych do urn stosunkowo najczęściej wybierają się przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (94%), pracownicy umysłowi niższego szczebla (80%) oraz robotnicy wykwalifikowani (76%).

Zainteresowanie udziałem w referendum w sprawie przyjęcia europejskiej konstytucji wiąże się ze stosunkiem do integracji. Chęć głosowania w tej sprawie deklaruje prawie trzy czwarte zwolenników członkostwa Polski w Unii Europejskiej (74%) i niemal o połowę mniej przeciwników (38%).

W ciągu ostatnich czterech miesięcy zwiększył się odsetek osób deklarujących poparcie dla konstytucji europejskiej. Za jej przyjęciem zamierza głosować 68% potencjalnych uczestników referendum (o 12 punktów więcej niż w lipcu), a za jej odrzuceniem - 11% (spadek o 11 punktów). Wzrost poparcia dla europejskiej konstytucji można po części tłumaczyć wyciszeniem sporów i kontrowersji wokół jej niektórych zapisów, co sprzyja większemu dystansowi w jej ocenach. Jednak należy go także wiązać z ogólnym wzrostem społecznego poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Można

przypuszczać, że - wobec niewielkiej wiedzy o zapisach zawartych w tym dokumencie i ewentualnych skutkach jego wejścia w życie - stosunek do konstytucji europejskiej będzie w znacznej mierze wyrazem generalnego nastawienia do obecności Polski w Unii Europejskiej, a zatem pośrednio wskaźnikiem poparcia dla samego członkostwa.

Deklaracje dotyczące głosowania w ewentualnym referendum w sprawie europejskiej konstytucji są w istocie ściśle związane ze stosunkiem do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Zdecydowana większość zwolenników integracji deklarujących udział w referendum akcesyjnym zamierza głosować za przyjęciem konstytucji. Przeciwnicy członkostwa Polski w Unii Europejskiej, o ile w ogóle będą uczestniczyć w referendum, zapowiadają głosowanie przeciw przyjęciu konstytucji (49%) bądź deklarują, że jeszcze nie wiedzą, jak postąpią w tej kwestii.

Tabela 3

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum?		
	Za przyjęciem konstytucji europejskiej	Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zwolennicy	74	6	20
Przeciwnicy	18	49	33
Niezdecydowani	45	21	34

Niechęć przeciwników członkostwa Polski w Unii Europejskiej do udziału w referendum zatwierdzającym unijną konstytucję powoduje, że deklaracje poszczególnych grup społeczno-demograficznych dotyczące głosowania za przyjęciem lub odrzuceniem tego dokumentu są stosunkowo mało zróżnicowane. We wszystkich analizowanych grupach przewagę mają osoby zamierzające poprzeć europejską konstytucję. Stosunkowo największe znaczenie dla decyzji głosujących ma ich światopogląd - orientacja polityczna oraz religijność mierzona uczestnictwem w praktykach religijnych. Stosunkowo najrzadziej za przyjęciem konstytucji chcą głosować osoby kilka razy w tygodniu uczestniczące w praktykach religijnych (46% potencjalnych uczestników referendum z tej grupy). Jej poparcie znacząco częściej deklarują osoby o orientacji lewicowej (80%) czy centrowej (76%) niż badani o poglądach prawicowych (59%) lub indyferentni politycznie (55%).

Společne poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej po rozszerzeniu tej organizacji nie tylko nie spadło, jak przewidywało wiele osób, ale wzrosło i - jak wynika z listopadowych badań - ciągle rośnie. Zwiększyła się także liczba Polaków deklarujących głosowanie za przyjęciem europejskiej konstytucji. Wygląda na to, że - podobnie jak podczas referendum akcesyjnego - przeciwnicy integracji Polski z Unią Europejską mniej chętnie niż jej zwolennicy będą uczestniczyć w ewentualnym głosowaniu w sprawie europejskiej konstytucji.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej
czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?

(%)

	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	77	16	7	988
Płeć				
Mężczyźni	81	14	5	469
Kobiety	74	17	9	519
Wiek				
18-24 lat	78	17	4	150
25-34	85	11	4	174
35-44	87	10	4	165
45-54	77	17	6	209
55-64	78	17	5	112
65 lat i więcej	60	21	18	177
Miejsce zamieszkania				
Wieś	68	21	11	366
Miasto do 20 tys.	80	13	7	123
20-100 tys.	82	14	5	194
101-500 tys.	85	11	3	188
501 tys. i więcej mieszk.	84	11	5	117
Wykształcenie				
Podstawowe	62	24	14	289
Zasadnicze zawodowe	75	18	7	251
Średnie	87	9	3	342
Wyższe	92	8	0	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	95	5	0	63
Prac. umysł. niż. szczebla	87	10	3	90
Pracownicy fiz.- umysł.	84	7	9	77
Robotnicy wykwalifikowani	83	8	9	83
Robotnicy niewykwalifik.	72	28	0	45
Rolnicy	63	27	10	52
Pracujący na własny rach.	83	14	3	37
Bierni zawodowo				
Renciści	67	22	10	121
Emeryci	68	17	14	186
Uczniowie i studenci	83	14	3	77
Bezrobotni	79	18	3	116
Gospodynie domowe i inni	79	18	3	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	85	12	3	143
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	86	9	5	72
sekt. pryw. poza rolnict.	85	10	6	185
prywatnym gosp. rolnym	63	29	8	48
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	72	23	5	149
301-500	81	13	6	173
501-900	76	15	9	235
901-1200	83	15	2	86
Powyżej 1200 zł	95	1	4	60
Ocena własnych war. mater.				
Złe	73	19	8	298
Średnie	76	16	8	469
Dobre	87	10	4	221
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	63	29	8	72
Raz w tygodniu	76	16	8	503
1-2 razy w miesiącu	80	14	5	131
Kilka razy w roku	80	13	7	178
W ogóle nie uczestniczy	84	10	6	103
Poglądy polityczne				
Lewica	90	7	3	163
Centrum	85	12	3	293
Prawica	78	19	3	232
Trudno powiedzieć	63	21	16	299

Tabela 2. Gdyby w Polsce odbywało się referendum w sprawie przyjęcia europejskiej konstytucji, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	26	10	988
Płeć				
Mężczyźni	67	25	7	469
Kobiety	62	26	12	519
Wiek				
18-24 lat	67	29	5	150
25-34	67	24	9	174
35-44	78	14	8	165
45-54	69	24	7	209
55-64	63	22	15	112
65 lat i więcej	44	41	15	177
Miejsce zamieszkania				
Wieś	56	28	15	366
Miasto do 20 tys.	71	20	9	123
20-100 tys.	70	25	4	194
101-500 tys.	65	29	6	188
501 tys. i więcej mieszk.	74	20	7	117
Wykształcenie				
Podstawowe	46	37	17	289
Zasadnicze zawodowe	63	28	9	251
Średnie	73	21	6	342
Wyższe	91	5	4	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	94	1	4	63
Prac. umysł. niż. szczebla	80	13	7	90
Pracownicy fiz.- umysł.	69	26	5	77
Robotnicy wykwalifikowani	76	17	7	83
Robotnicy niewykwalifik.	59	34	7	45
Rolnicy	65	20	14	52
Pracujący na własny rach.	67	28	5	37
Bierni zawodowo				
Renciści	51	38	11	121
Emeryci	52	31	16	186
Uczniowie i studenci	63	34	3	77
Bezrobotni	61	27	12	116
Gospodynie domowe i inni	64	27	9	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	79	13	9	143
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	79	17	4	72
sekt. pryw. poza rolnict.	72	24	4	185
prywatnym gosp. rolnym	62	24	15	48
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	57	29	14	149
301-500	66	28	6	173
501-900	66	25	9	235
901-1200	67	24	10	86
Powyżej 1200 zł	87	11	2	60
Ocena własnych war. mater.				
Złe	55	33	13	298
Średnie	65	25	10	469
Dobre	77	18	5	221
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	53	36	11	72
Raz w tygodniu	69	22	9	503
1-2 razy w miesiącu	62	24	14	131
Kilka razy w roku	64	28	8	178
W ogóle nie uczestniczy	54	36	10	103
Poglądy polityczne				
Lewica	77	17	6	163
Centrum	70	26	3	293
Prawica	75	17	7	232
Trudno powiedzieć	43	37	20	299

Tabela 3. Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum?
 1 - Za przyjęciem konstytucji europejskiej;
 2 - Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	68	11	21	637
Płeć				
Mężczyźni	66	11	23	315
Kobiety	69	10	21	322
Wiek				
18-24 lat	71	15	14	101
25-34	67	7	25	116
35-44	64	12	23	128
45-54	74	8	18	144
55-64	68	7	26	71
65 lat i więcej	58	15	28	78
Miejsce zamieszkania				
Wieś	63	11	26	206
Miasto do 20 tys.	64	11	25	87
20-100 tys.	68	15	17	136
101-500 tys.	76	8	16	122
501 tys.i więcej mieszk.	71	5	24	86
Wykształcenie				
Podstawowe	71	13	16	133
Zasadnicze zawodowe	59	12	29	157
Średnie	71	8	21	250
Wyższe	70	11	19	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	73	6	22	59
Prac.umysł.niż.szczebła	78	13	9	72
Pracownicy fiz.- umysł.	77	6	17	53
Robotnicy wykwalifikowani	62	15	23	63
Robotnicy niewykwalifik.	72	4	24	26
Rolnicy	51	10	39	34
Pracujący na własny rach.	77	8	14	25
Bierni zawodowo				
Renciści	65	9	25	61
Emeryci	57	13	30	97
Uczniowie i studenci	72	12	16	49
Bezrobotni	68	11	21	71
Gospodynie domowe i inni	69	12	19	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	71	12	17	113
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	74	11	15	57
sekt. pryw. poza rolnict.	74	8	19	133
prywatnym gosp. rolnym	39	16	45	29
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	64	16	20	85
301-500	67	11	22	115
501-900	70	11	19	155
901-1200	77	8	15	57
Powyżej 1200 zł	80	1	19	52
Ocena własnych war. mater.				
Złe	64	14	22	162
Średnie	66	9	25	305
Dobre	75	9	16	170
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	46	24	29	38
Raz w tygodniu	66	10	23	347
1-2 razy w miesiącu	73	9	18	81
Kilka razy w roku	74	11	15	115
W ogóle nie uczestniczy	70	3	28	56
Poglądy polityczne				
Lewica	80	7	13	125
Centrum	76	8	17	206
Prawica	59	17	24	175
Trudno powiedzieć	55	9	36	130